

Detaljplan för Lövängen 1, mm

Planbeskrivning

Antagandehandling

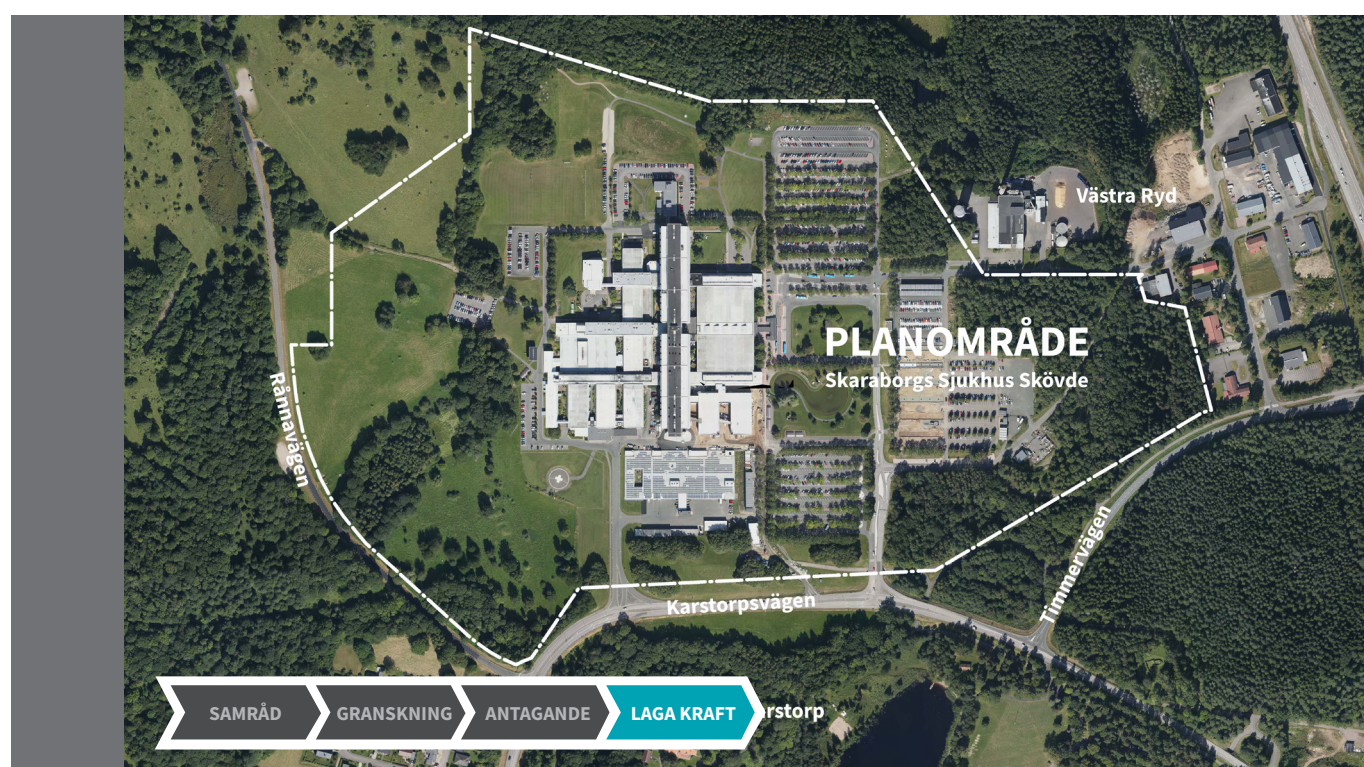
Dnr PLAN.2016.9

Laga kraft 2017-12-28

Upprättad 2017-10-09

Sektor samhällsbyggnad

Antagen av kommunfullmäktige 2017-11-27, § 131/17

INNEHÅLL

TIDPLAN (bedömd)	3
PLANHANDLINGAR	4
PLANBILAGOR	4
PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG	4
AVVÄGNING ENLIGT MILJÖBALKEN	5
PLANDATA	5
Lägesbeskrivning	
Areal	
Markägoförhållanden.	
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	5
Översiktsplan 2025	
Detaljplaner	
Riksintresse	
Programförklaring för Skövde kommun	
Kulturprogram	
PLANENS HANDLÄGGNING	7
Förfarande	
Planprogram	
Miljöbedömning och Miljökonsekvensbeskrivning	
Kommunala beslut i övrigt	
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRING	8
Mark och vegetation	
Hänsyn och kompensation	
Geotekniska förhållanden mm	
Fornlämningar och kulturhistoriska miljöer	
Strandskydd	
Jordbruksmark	
SOCIAL HÅLLBARHET	14
Helhetssyn	
Variation	
Samband	
Identitet	
Inflytande och samverkan	
BEBYGGELSEOMRÅDEN	15
Befintlig och planerad bebyggelse	
Byggnadskultur och gestaltning	
Planbestämmelser	
Tillgänglighet	
Skyddsrum	
FRIYTOR	19
Rekreation och naturmiljö	
GATOR OCH TRAFIK	19
Gatunät, gång- och cykeltrafik	
Kollektivtrafik	
Parkering	

TEKNISK FÖRSÖRJNING	20
Vatten och avlopp (VA)	
Dagvatten	
El och fiber	
Värme	
Avfall	
MILJÖBESKRIVNING/STÖRNINGAR	22
Trafikbuller	
Helikoptertrafik	
Transport av farligt gods	
PCB sanering	
Radon	
Föroreningar	
Småbiotoper	
Klimatanpassningsåtgärder	
Miljö kvalitetsnorm	
GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN	29
Organisatoriska frågor	
Fastighetsrättsliga frågor	
Ekonomiska frågor	
Teknisk försörjning	
AVGIFTER OCH TAXOR	32
Vatten och avlopp	
Bygglov, bygganmälan och planavgift	
Lantmäteriförrättning	
ADMINISTRATIVA FRÅGOR	32
Genomförandetid	
Utökad lovplikt	
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	33

TIDPLAN (bedömd)

3/10 - 16	KS - Beslut om uppdrag
6/2 - 17	KS - Beslut om samråd och behovsbedömning
v 7-9	Samråd och remiss (13/2 - 5/3)
22/5	BSB
19/6	KS - Beslut om granskning
v 33-36	Granskning och remiss (14/8 - 8/9)
9/10	BSB
30/10	KS - Beslut om Antagande
27/11	KF - Beslut om Antagande
	3 veckor överklagandetid
25/12	Laga kraft ca

PLANHANDLINGAR

Plankarta med bestämmelser
Planbeskrivning
Samrådsredogörelse
Granskningsutlåtande

PLANBILAGOR

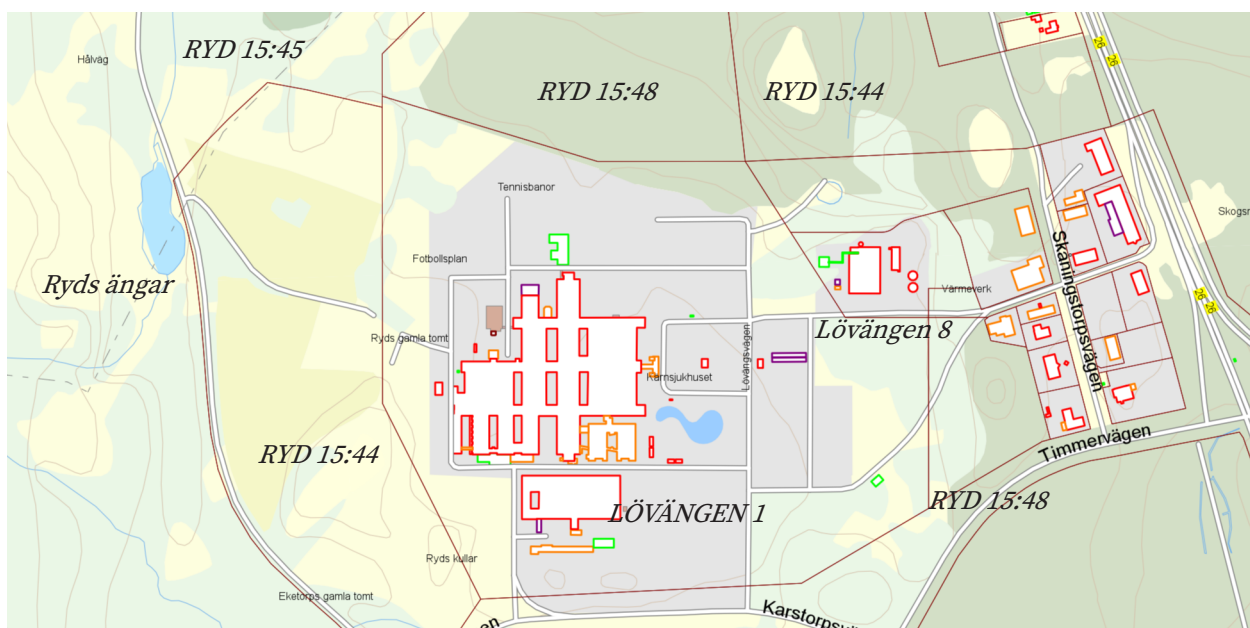
- A. Behovsbedömning, 2017-01-15
- B. Resultat från utförda grundundersökningar, AB Flygfältsbyrå, 1968-11-20.
- C. PM Geoteknik, nybyggnad akutmottagning mm, BGM, BG&M Konsult AB, 2016-11-17
- D. Markteknisk undersökningsrapport, BG&M Konsult AB, 2016-11-17.
- E. Naturvärdesinventering väster om KSS, Skövde, Västra Götaland, Naturcentrum AB, 2016-12-16
- F. Dagvattenhanteringsplan, COWI AB, september 2017 med bilaga 1-3.
- G. Arkeologisk utredning, 2017-02-21 Diariennr: 431-22133-2016
- H. Tillbyggnad akut- och psykiatriblocket, Förstudie, Västra Götalandsregionen, juni 2015
- I. Trafikmätning, mars 2017
- J. Våtmarker för dagvattenhantering och naturvård vid Skaraborgs sjukhus Skövde, 2017-03-21

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att möjliggöra för tillbyggnad och ombyggnad av sjukhusbyggnaderna inom befintlig fastighet Lövängen 1 samt utökning av fastigheten västerut.

Västra Götalandsregionen har inkommit med en ansökan om en ny detaljplan. Inom detaljplanen kan följande byggnader och anläggningar bli aktuella att uppföra: vårdbyggnader, bostäder för studenter och anhöriga, patienthotell, parkeringshus, teknikbyggnader inklusive torn och master, vägar och parkeringar, dammar för dagvatten, solcellspark samt sjukhuspark.

Vid utbyggnaden av Skaraborgs Sjukhus Skövde ska närheten till den kulturhistoriska miljön, naturområdet och det omgivande värdefulla landskapet beaktas. En utbyggnad kommer att påverka det befintliga landskapet och topologin. Även siktlinjer och ljusförhållanden ska beaktas vid utbyggnaden.

Fastigheter kring och inom planområdet.

AVVÄGNING ENLIGT MILJÖBALKEN

Planförslaget bedöms vara förenligt med miljöbalkens grundläggande hushållningsbestämmelser (MB 3 och 4 kap). Området bedöms vara lämpligt för vårdandamål.

PLANDATA

Lägesbeskrivning

Planområdet är beläget i norra delen av Skövde stad, norr om Karstorsvägen och öster om Rånnavägen. Planområdet omfattar fastigheten Lövängen 1 (Skaraborgs Sjukhus Skövde) samt del av fastigheten Ryd 15:44.

Areal

Planområdet omfattar en total areal av cirka 50 hektar.

Markägoförhållanden

Fastigheten Lövängen 1 ägs av Västra Götalands Landsting. Skövde kommun äger all övrig mark inom planområdet.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan 2025

I översiktsplanen ÖP 2025, antagen av kommunfullmäktige 2012-06-18, utpekas planområdet som område för befintliga verksamheter och pågående markanvändning. Förslaget till detaljplan är därför inte helt förenligt med ÖP 2025.

Utanför plangränsen i sydväst finns ett utpekat viktigt gröonstråk.

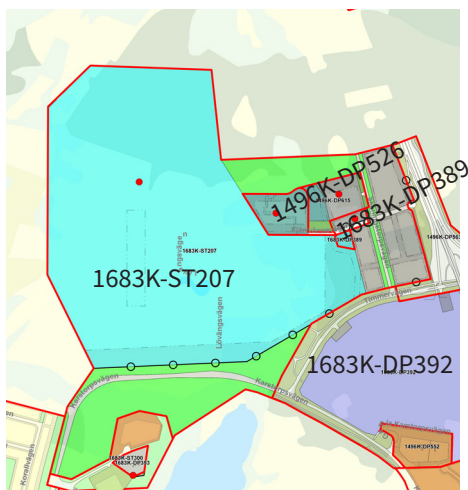
Planområdets avgränsning.

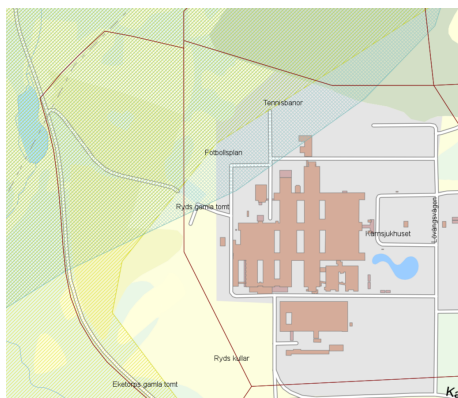
ÖP 2025

Förklaringstext:

Grå yta	Befintliga verksamheter
Vit yta	Pågående markanvändning
Gröngul yta	Begravningsplats
Klargrön yta	Tätortsnära natur
Grön linje	Viktigt gröonstråk

Gällande detaljplaner för planområdet och angränsande till planområdet.

*Riksjärnvägsområdet (blågrön)
Riksjärnvägsområdet (gul)*

Detaljplaner

Gällande detaljplaner som ligger helt eller delvis inom planområdet:

Plannummer	Namn	Beslutsdatum
1683K-ST 207	Kärnsjukhusområdet mm	1970-04-22

Gällande detaljplan reglerar användningen för allmänt ändamål, industri- bostadsändamål, gata och park.

Nedan anges detaljplaner som gränsar till planområdet. Innehållet i dessa är mark för fjärrvärmeverk, industri, natur, begravningsplats och lokalgata.

Plannummer	Namn	Beslutsdatum
1683K-DP 389	Del av kv Lövängen	1992-01-07
1496K-DP 526	Lövängen 2 mm	2003-12-03
1683K-DP392	Begravningsplats Södra Ryd	1992-03-13

Riksjärnvägsområdet

Planområdet berörs i sin helhet av riksjärnvägsområdet för försvaret - influensområde luftrum. Riksjärnvägsområdet bedöms inte påverkas negativt av detaljplanen.

I den nordvästra delen omfattas området av riksjärnvägsområdet för friluftsliv och naturvård. Gränsen för riksjärnvägsområdet friluftsliv och naturvård går idag in över ett större område som redan är ianspråkstagat för den pågående verksamheten som finns där idag. Sektor samhällsbyggnad bedömer därför att detaljplanen inte kommer att innebära påtaglig skada på riksjärnvägsområdet för friluftsliv. Friluftslivet kan fortsätta att bedrivas trots att delar av området ligger inom planområdet. Samma sak gäller för riksjärnvägsområdet naturvård. I nordväst går 15 meter av plangränsen tillika föreslagen fastighetsgräns i gränsen för naturvård. I övrigt är avståndet mellan riksjärnvägsområdet naturvård och kvartersmarken mellan 60-160 meter. Detta avstånd bedöms som tillräckligt för att inte påverka riksjärnvägsområdet negativt. Riksjärnvägsområdet naturvård hamnar delvis inom planområdet i sydväst. Inom detta område reglerar detaljplanen att marken ska användas som naturområde vilket är i linje med riksjärnvägsområdet naturvård. I avtal med fastighetsägaren ska skötsel av dagvattenanläggning och åtgärds- och underhållsplan för bevarade av biotoper ingå. Den dagvattenanläggning som kommer att tillskapas i planområdets sydvästra del bedöms som tillräcklig för att ta hand om dagvatten från planområdet och för att inte påverka Riksjärnvägsområdet naturvård negativt.

Dagvattenhanteringsplanen, bilaga F, redovisar hur dagvatten från planområdet renas innan det når naturreservat och Natura 2000-område (Skåningstorpsskärret). De befintliga och tillkommande reningsåtgärder inom och utanför planområdet bedöms som fullgoda för att inte påverka riksjärnvägsområdet negativt.

Programförklaring för Skövde kommun

Skaraborgs Sjukhus Skövde är en av många viktiga värden som ska utvecklas och kommuniceras.

Kulturprogram

Området berörs av kulturmiljöprogram 2011 Tätorterna. I programmet står att:

”I och med statsmaktens satsning efter kriget på att förstärka centralorterna i rikets län hade Skövde tilldelats rollen som Skaraborgs nya länscentrum, något som dock inte var helt förankrat inom hela länet i övrigt. En av effekterna av centralortsfunktionen var tillkomsten Skaraborgs läns nya centralsjukhus 1967–73. Skaraborgs sjukhus Skövde anlades som ett väldigt byggnadskomplex uppe på Ryds herrgårds marker på ostsluttningen av Billingen. Sjukhusområdet blev stadsplanlagt 1969.”

”Till byggandet av det nya sjukhuset i Skaraborgs län hade Skövde stadsfullmäktige år 1967 ställt 300 000 kvadratmeter mark i Ryd och Karstorp till förfogande för landstinget. Södra Ryd byggdes upp som en satellitförort till Skövde, i anslutning till sjukhuset på Billingens östra sluttning. Södra Ryd var det största bostadsprojektet på många år och kom att dominera utbyggnaden av Skövde på 1970-talet.”

PLANENS HANDLÄGGNING

Förfarande

Detaljplanearbetet sker med utgångspunkt från reglerna i den nya plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Med hänsyn till det allmänna intresset handläggs detaljplanen med utökat planförfarande.

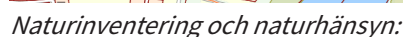
Planprogram

Det tidigare kravet i gamla plan- och bygglagen (PBL 1987:10) om att en detaljplan, om det inte är onödigt, ska grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, finns inte kvar i nya PBL.

Några andra skäl till att detaljplanen ska föregås av ett programskede bedöms inte finnas.

Miljöbedömning och Miljökonsekvensbeskrivning

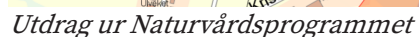
Om genomförandet av planen kan antas få en betydande miljöpåverkan, ska enligt plan- och bygglagen (PBL 4 kap. 34 §) miljökonsekvenserna redovisas i omfattning och innehåll som följer av 6 kap. 12 § och 13 § första stycket miljöbalken.

Lövskogsinventering

Naturreservat

Natura 2000

högt naturvärde

mycket högt naturvärde

högsta naturvärde

Sektor samhällsbyggnad bedömer utifrån framtagna behovsbedömning (bilaga A) att ett genomförande av planen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Avstämning av behovsbedömningen har skett med Länsstyrelsen 2017-02-03.

Kommunstyrelsen beslutade vid sammanträde 2017-02-06 § 19/17 att genomförandet av planförslaget inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan varför något behov av en miljöbedömning inte föreligger.

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i yttrande, daterat 2017-02-14, framfört att de delar kommunens bedömning i frågan.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-10-03 KS § 187/16 att ge sektor samhällsbyggnad i uppdrag att upprätta detaljplan för Lövängen 1.

Mark och vegetation

I ÖP 2025 finns utpekade viktiga grönstråk utanför planområdet. Dessa är utpekade i sydväst och nordost om planområdet.

Väster om Rånnavägen och planområdet finns ett naturreservat och ett natura 2000-område.

Inom planområdets sydvästra del finns Ryds kullar. Ryds kullar är ett fornlämningsområde som ligger omedelbart sydväst om Skaraborgs sjukhus Skövde. De utgör ett markant inslag i landskapsbilden. På kullarna finns några enstaka ekar, hagtorns- och hasselbuskar.

Omgivningarna utgörs av kulturbetesmarker. På gravhögarna finns torrängsvegetation av ängshavre, tjärblomster, flentimotej, brudbröd, backnejlika, darrgräs, bockrot, stor och liten blåklocka samt nässelsnärja. Norr om kullarna finns ett kärr och ett område med sumpskog. I kärret finns tagelstarr, vippstarr, plattstarr, slokstarr, gökblomster. Naturvärdena hotas av igenväxning och upphörd hävd.

I Naturvårdsprogrammet betecknas området kring Ryds kullar med högt naturvärde (område 5703).

Naturinventeringar, förklaringstext:

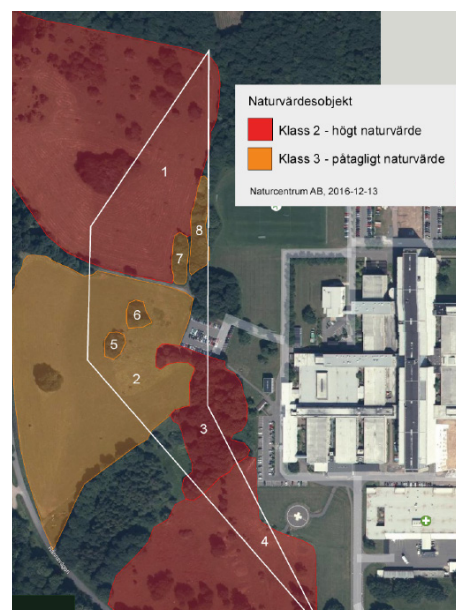
<i>Grå yta</i>	<i>Ång- och betesmark</i>
<i>Blåstreckad yta</i>	<i>Våtmarksinventering</i>
<i>Grågrön yta</i>	<i>Lövskogsinventering</i>
<i>Röd trekant</i>	<i>Rödlistad storsvamp</i>
<i>Röd stjärna</i>	<i>Rödlistade kärlväxter</i>
<i>Röd fyrkant</i>	<i>Rödlistade lavar</i>

Väster om Rånnavägen finns ett område som ingår i lövskogsinventeringen. Inom föreslaget planområde och väster om planområdet förekommer rödlistade arter (storsvamp och kärlväxter), våtmarksinventering, ångs- och betesmark.

Området runt Ryds kullar är idag betat av får. Detta är viktigt för att få fram områdets unika landskapsformer och stärka de biologiska och kulturella värden som finns här idag.

En större halvdöd ask, diameter 4,6 m, finns i området. Det är av stort biologiskt värde att denna sparas. Död ved och mulm ger utrymme för såväl en rik lavflora som insektsfauna. Asken bär troligen spår av tidigare hamling.

En naturvärdesinventering har utförts av Naturcentrum AB, Bilaga E. Naturvärdesinventeringen koncentrerar sig till den västra delen av planområdet, den del som inte är detaljplanerad sedan tidigare. Inventeringen beskriver att området domineras av tre stora naturbetesmarker och några mindre lövskogsbestånd och att så gott som hela inventeringsområdet har påtagliga eller höga na-

Naturvärdesobjekt i inventeringsområdet väster om sjukhuset i Skövde.

Del av Ryds kullar.

turvärden. Lövskogsbeståndet som ligger rakt söder om parkeringsplatsen i östra delen av inventeringsområdet är särskilt värdefullt och har högt naturvärde. Här finns en mycket gammal och grov ask som har ett mycket stort biologiskt värde. Många av almarna i beståndet hyser en rödlistad svamp som huvudsakligen växer på gamla grova almar och är klassad som sårbar.

Totalt avgränsades och beskrevs åtta naturvärdesobjekt i inventeringsområdet. Tillsammans täcker de nästan hela den inventerade ytan. Flera av naturvärdesobjekten är så stora att de även sträcker sig långt utanför själva inventeringsområdet.

Detaljplanen bedöms inte innebära någon påtaglig skada för närliggande naturområden.

Hänsyn och kompensation

Sektor samhällsbyggnad bedömer att kulturmiljölandskapet kring Ryds kullar ska bevaras och att hänsyn ska tas till området vid utbyggnad av Skaraborgs sjukhus Skövde. Släntning ska ske inom kvartersmark. Kvartersmarken är placerad utanför en radie av 25 meter runt Ryds kullar för att ge fornlämningen utrymme.

De övriga värden som naturvärdesinventeringen pekar ut såsom stenrosen och åkerholmar föreslås att flyttas eller tas bort för att ge plats åt utbyggnaden. Dispens ska sökas hos Länsstyrelsen.

Det är önskvärt att bevara den inventerade större halv-döda asken som finns inom planområdet. Asken saknar bevarandeskydd i detaljplanen.

De biotoper som finns i norra delen av det inventerade området ska stärkas och utvecklas i syfte att kompensera för de biologiska värden som tas bort i samband med exploateringen. En åtgärds- och underhållsplan ska upprättas med fastighetsägaren.

Förslag på åtgärdsplan är att flytta och bevara de biotopskydd som påverkas. Förslagsvis till det kvarvarande området mellan Naturreservat Rånna-Ryd och Lövängen 1. Samt att restaurera de ca 40 odlingsrösen för att förstärka områdets natur- och kulturvärden. Sektor samhällsbyggnad föreslår även att området mellan Lövängen 1 och Naturreservat Rånna-Ryd avsätts med formellt skydd, som naturreservat, för att säkerställa naturvärden på lång sikt.

Planområdet är utformat för att ta hänsyn till det befintliga kulturhistoriska landskapet i väst och inte göra större ingrepp i det vidsträckta kulturhistoriska landskapet än nödvändigt.

Geotekniska förhållanden mm

Geotekniska undersökningar genomfördes i samband med nybyggnaden av sjukhuset. En sammanställning av resultatet av utförda geotekniska undersökningar har dokumenterats av AB Flygfältsbyrån (nov 1968), se Bilaga B. Redovisningen redogör för borrhålens placering, marknivåer och grundförhållanden.

Grundförhållandena består av mäktiga friktionsjordarter inom hela det undersökta området. I borrhunkterna har sonderingarna drivits till ett djup på 10 meter, i de fall sonderingen stoppats tidigare har detta berott på hög sten- eller blockhalt. Stenhalten är ofta riklig närmast markytan ner till ca 2 meter.

Jordarterna är sand och sten med varierande inblandning av grus och mo, lagren är tydligt skiktade och i de flesta fall fast lagrade.

Grundvatten har påträffats vid ett tillfälle, vattenytan låg då ca 5,3 meter under markytan.

En geoteknisk undersökning för den nu aktuella tillbyggnaden har tagits fram av BGM, BG&M Konsult AB 2016-11-17. En kort sammanfattning av denna redovisas nedan. Undersökningen biläggs i sin helhet (Bilaga C).

Marken inom området består till stor del av isälvsavlagringar som mestadels består av sand, ner till stort djup. I närheten av befintligt sjukhus samt inom områdena där tidigare bebyggelse har funnits finns det delvis fyllning ovanpå den naturligt lagrade jorden.

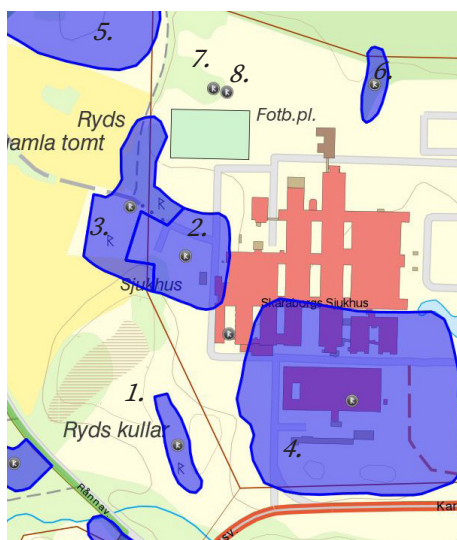
Det bör beaktas att jorden inom området innehåller rikligt med skiffer. Den naturligt lagrade jorden bedöms som fast till mycket fast lagrad.

Marken inom området där en ny väg planeras är relativt kuperad. De avvägda nivåerna vid borrhålen varierade här mellan +140,8 och +147,3.

Ytskiktet bestod här av siltig mulljord ner till 1,3 meters djup, härunder följer torv ner till djupet 2,5 meter. Underliggande jord består av siltig sand ner till 5 meters djup. Inom de högre belägna delarna av vägens sträckning består jorden direkt under ytskiktet av friktionsjord.

Vid undersökningar i den västra delen av planområdet uppmättes den fria grundvattenytan till 16,4, 14,8 och 15,6 meter under markytan. I ett öppet borrhål (nr 53 placerat i en sänka) påträffades den fria ytan 1,5 meter under markytan.

Det bedöms ej föreligga några stabilitetsproblem inom området för planerad byggnation. Detta med hänsyn till marklutningar samt rådande jordlagerförhållanden.

Utdrag ur Riksantikvarieämbetets
Fornsök

1. Ryds kullar, ett gravfält från sten-
brons- järnålder.
2. Bytomt/gårdstomt, medeltida kul-
turhistorisk lämning.
3. Bytomt/gårdstomt, medeltida kul-
turhistorisk lämning.
4. Blästbrukslämning, järnålder -
medeltid. Borttagen
5. Fossil åker med röjningsrösen.
6. Sammanförda lämningar, sten-
sättningsliknande lämningar i
park-/skogsmark.
7. Stensättning från brons- järnål-
der.
8. Röse från bronsåldern.

Inom området bedöms LOD genom perkolation som genomförbar. Ytlig och spridd infiltration till grönytor kan sannolikt utföras under förutsättning att marklutningar skapas från hus.

För rekommenderad grundläggning hänvisas till bilagda utredningar.

Fornlämningar och kulturhistoriska miljöer

Området gränsar i väster till Ryds ängar. Kulturmiljön är av mycket stort kulturhistoriskt värde i samspel med mycket stora naturvärden.

Kulturmiljön utgörs av ett kamelandskap med karaktäristiskt byläge i sluttning, förhistoriska fornlämningar, del av övergiven bytomt, medeltida gårdstomt, väglämning och riktiga partier av äldre kulturlandskap med ängspartier, betesmarker, fossil åkermark, röjningsrösen, fågator, stensträngar, stengärdesgårdar, torplämningar etc, samt välbevarad f.d. torpbebyggelse från 1700-1800-tal.

Anläggandet av det stora bostadsområdet Södra Ryd och framför allt av sjukhuset 1967–73 innebar att det småskaliga jordbruks- och kulturlandskapet kring Ryds herrgård och Ryds gamla bytomt kraftigt förändrades.

Kulturmiljön Ryds ängar har här avgränsats till södra delen av det stora naturreservatet Rånna Ryd som sträcker sig flera kilometer i nord-sydlig riktning längs Billingens östluttning. Södra och östra delen av kulturmiljön ligger utanför reservatet och går in i sjukhusparken fram till västsidan av Skaraborgs Sjukhus Skövde samt omfattar i sydost Ryds kullar närmare Karstorpssjön.

Området har haft och har fortfarande en stor mängd förhistoriska lämningar som vittnar om tidig aktivitet.

Vid anläggandet av Skaraborgs Sjukhus Skövde 1967-73 utfördes en arkeologisk undersökning vilket resulterade i att en mycket stor järnframställningsplats borttogs. Det väldiga sjukhuskomplexet täcker idag större delen av den västra bydelens östparti. I den omgivande sjukhusparken finns fornlämningar. Bland annat i bytomtens västra del där merparten av gårdarna en gång legat. Där finns flera urskiljbara byggnadslämningar. Herrgårdsbebyggelsen låg närmare västsidan av Skaraborgs Sjukhus Skövde, delvis under en befintlig parkering. Två eventuella förhistoriska gravar ligger norr om sjukhuset.

I anslutning till sjukhusparken finns även flera inslag av småskaligt odlingslandskap såsom stenmurar och vägnät etc.

Ryds kullar, sydväst om Skaraborgs Sjukhus Skövde, hörde på 1600-talet till Karstorp som var nära förbundet med

Ryds säteri. Kamelandskapet är här mycket småkuperat och befintliga kullar kan ha använts i anläggandet av högrävfältet från järnåldern. Grävfältet omfattar numera 13 gravar, varav 11 runda högar och två ovala långhögar.

Grävfältet har högt antikvariskt värde. Exploatering såsom byggnation eller anläggande av gång- och cykelväg, inom fornlämningen är inte tillåten. Att anlägga exempelvis skyltar eller bänkar inom fornlämningen och fornlämningsområdet kräver tillstånd enligt Kulturmiljölagen, KML.

Ryds kullar är överhuvudtaget ett mycket fint och värdefullt exempel på ett småskaligt äldre betes- och ängspräglat kulturlandskap, numera hävdad genom fårbeta. Även här finns spår av småskalig odling.

Åsen och Lilla Åsen uppmärksammas som enskilda byggnadsobjekt i boken "Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i Skövde kommun".

Med sitt sjukhusnära och stadsnära väl tillgängliga läge skulle kulturmiljön i likhet med naturreservatet kunna ha en stor pedagogisk betydelse. Det är mycket viktigt att området kan fortsätta att få vara ett varsamt använt stadsnära ströv- och rekreationsområde.

En arkeologisk utredning har genomförts av Västergötlands museum och bifogas detaljplanen, se Bilaga G. Syftet var att ta reda på statusen för de fornlämningar som finns i området. Ryds gamla tomt anses vara undersökt och borttagen i samband med tidigare undersökningar.

Den arkeologiska utredningen visar att inga nya fornlämningar påträffats men att tidigare kända fornlämningar ligger kvar inom planområdet. Innan exploatering av planområdet sker ska Länsstyrelsen kontaktas så att de fornlämningar som finns inom planområdet antingen kan bevaras eller att eventuella ingrepp i fornlämningarna kan klarläggas.

Strandskydd

Planområdet berörs inte av något strandskydd. Den befintliga anlagda damm som finns inom planområdet är inte utpekad på de ekonomiska kartor som redovisar strandskydd inom Skövde kommun.

Jordbruksmark

Marken i väst, inom fastighet Ryd 15:44, är ej tidigare detaljplanlagd och är klassad som jordbruksmark. För att ta marken i anspråk för annat ändamål än jordbruksmark krävs en motivering till villkoren i 3 kap 4 § Miljöbalken.

Sektor samhällsbyggnad anser att utbyggnaden av Skaraborgs Sjukhus Skövde är av ett väsentligt samhällsin-

Del av Ryds kullar.

tressen. För att Skaraborgs Sjukhus Skövde ska fungera på ett smart, sammanhängande och logistiskt effektivt sätt krävs att marken i väster tas i anspråk. Flödet inom befintlig sjukhusbyggnad kräver att akutmottagning och ambulanshallar växer åt väster. Ambulanshallarna och akuten behöver större yta för att tillgodose regionen med en tillfredsställande service. Att växa inom befintlig detaljplan i norr skulle kräva omfattande ombyggnationer och förflyttningar inom befintlig sjukhusbebyggelse. Därför anser sektor samhällsbyggnad att exploateringen åt väst är både samhällsekonomiskt och servicemässigt den mest lönsamma lösningen.

SOCIAL HÅLLBARHET

Boverket vill lyfta fem återkommande teman, som i hög grad är närvarande i den aktuella diskussionen om socialt hållbar stadsutveckling:

Helhetssyn

Utvecklingen av Skaraborgs Sjukhus Skövde är av ett stort allmänt och regionalt intresse. Här erbjuds en samhällsviktig funktion med specialistsjukvård av hög kvalitet för hela regionen. Områdesförnyelsen har en stor vikt för samhällsutvecklingen i Skövde kommun och innebär en långsiktig satsning för allmänheten.

För att Skaraborgs Sjukhus Skövde ska bli ett område med bra tillgänglighet och för att verksamheten ska kunna förbättra sina flöden inom byggnaden krävs att sjukhusområdet växer åt väster. I detta fall innebär det att natur- och kulturvärden tas i anspråk för det allmänna intresset. Det intrång som detaljplanen föreslår och de värden som tas i anspråk såsom vatten-, natur-, kulturvärden och biotoper, dessa värden bedöms inte överväga det allmänna intresset av att ta marken i väst i anspråk.

Planområdets närhet till kulturmiljön och kulturvärden ger området möjlighet att spegla både nutiden och vår historia.

Variation

Detaljplanen kommer att ge möjlighet till en förbättrad servicenivå genom en utökning av fastigheten för att tillskapa utrymme att bland annat utveckla ett nytt psykiatriblock. Det kommer också att finnas möjlighet att bygga studentbostäder och patienthotell inom planområdet. Fler målpunkter och möjliga mötesplatser kommer att tillskapas inom planområdet. Skaraborgs Sjukhus Skövdes närhet till det närliggande kulturhistoriska miljön berikar sjukhusområdet med stadsnära rekreatiomsområden.

Samband

Planområdet ger möjlighet att stärka området som målpunkt genom att utöka fastigheten och tillåta en högre bebyggelse på platsen. Utbyggnaden kommer att förbättra flödet inom Skaraborgs Sjukhus Skövde och underlätta logistiken inom verksamheten.

Sambandet mellan en natur- och kulturmiljö i nära anslutning till verksamhet för vård ger god möjlighet att använda miljön för rekreation för både patienter och anställda.

Identitet

Planområdet gränsar till ett område med mycket stort kulturhistoriskt värde i samspel med mycket stora naturvärden. Utbyggnaden av Skaraborgs Sjukhus Skövde kommer att ta hänsyn till dessa värden för att bibehålla denna för Skövde unika miljö. Bland annat genom att utforma bebyggelsen så att möjlighet till utblick mot miljön tillskapas. Området kommer också att ha ett värde i vårdarbetet som en miljö möjlig för rekreation och reflektion.

”Visionen är att skapa en ljus, lugn och harmonisk byggnad med god överblick, mycket dagsljus, vackra utblickar och en läkande miljö där både personal och patienter kan känna trygghet, lugn och tillförsikt.” (Bilaga H)

Inflytande och samverkan

Förslag till detaljplan har varit ute för samråd med berörda sakägare, myndigheter och medborgare i Skövde kommun, även mellankommunal samverkan har skett. Detta för att ge medborgare inflytande i den kommunala planeringen.

Barn och ungas rättigheter i enlighet med barnkonventionen har beaktats i planförslaget.

BEBYGGELSEOMRÅDEN

Befintlig och planerad bebyggelse

Skaraborgs Sjukhus Skövde planerades och byggdes mellan åren 1968 och 1973. Sjukhuset har varit i drift i ca 40 år och det finns ett mycket stort behov av upprustning och modernisering.

I planeringen ingår en tillbyggnad av ny akutmottagning samt en ny vårdbyggnad för psykiatri som även kommer att inrymma slutenvård psykiatri som idag är placerad i Falköping.

*Skaraborgs Sjukhus Skövde.
Bildkälla: Västfastigheter.*

Byggnaden föreslås som en tvåvåningsbyggnad med souterrängplan i ett sammanhållet akut- och psykiatriblock i sjukhusområdets västra del. Den får kopplingar både i markplan och kulvertplan med intilliggande intensivvårdsavdelning och operation samt med infektion, radiologi, intravenöst centrum och akutvårdsavdelningar.

Nuvarande ambulanshall rivs och ersätts med en större och modernare hall i anslutning till den nya akutmottagningen, vilket ger betydligt förbättrade flöden och trafiksäkerhet i sjukhusets sydvästra angöringszon där även sjukhusets helikopterplats är lokaliserad.

Det samlade akut- och jouruppdraget ska vara dimensionerat för det totala framtida akutflödet. Förslaget innebär en sammanhållen tillbyggnad för akutmottagning dimensionerad för vuxna och barn, totalt ca 70 000 besök per år, med tillhörande ambulanshall med katastrof- och saneringsrum. Den totala nybyggnadsytan är ca 18 000 m² BTA i tre våningar.

En ny entré, gemensam för akutmottagning och psykiatri, förläggs för angöring via sjukhusets akutfart, till en angöringsgård gemensam med infektionsmottagningen. Styrande för placering och orientering har varit sambandskraven med huvudkorridorer och kulvert. De psykiatriska vårdavdelningarna är placerade för att få största möjliga utbyte av utsikten mot ängarna i väster.

Utöver vårdbyggnader kan även följande byggnader och anläggningar bli aktuella att uppföra inom planområdet: bostäder för studenter och anhöriga, patienthotell, parkeringshus, teknikbyggnader inkl torn och master, vägar

och parkeringar, dammar för dagvatten, solcellspark samt sjukhuspark.

Enligt Västragötalandsregionens kompletterande förstudie daterad i juni 2015 så är visionen att skapa en ljus, lugn och harmonisk byggnad med god överblick, mycket dagsljus, vackra utblickar och en läkande miljö där både personal och patienter kan känna trygghet, lugn och tillförsikt.

Sjukhusområdet ska vara fysiskt tillgängligt med god framkomlighet och utan hinder samt socialt tillgängligt, välkomnande och tryggt. Förutsättningar för att gå, cykla och åka kollektivt ska förbättras.

Utemiljön runt sjukhuset är på olika sätt viktig för både patienter, anhöriga och sjukhuspersonal. Ambitionen är att rekreationsvärden runt sjukhuset ska vara enkla att nå och att de möjligheter som finns på området tillvaratas på bästa sätt. Träd och kullar som finns på sjukhusets västra sida är ett exempel på rogivande miljö på nära avstånd. Befintliga grönområden ska vårdas och utvecklas. Västfastigheter är mån om den parkmiljö som finns på sjukhusområdet och har intentionen att befintliga grönområden ska vårdas och utvecklas. Gröna rum mellan nya byggnader ska skapas och grönytor med infiltrationsmöjligheter eftersträvas.

Byggnadskultur och gestaltning

Skaraborgs Sjukhus Skövde har byggts till under många olika tidsperioder. Något speciellt skydd av bebyggelsens karaktär eller någon utpekad hänsyn vid gestaltning har inte införts som planbestämmelse.

Planbestämmelser

Planbestämmelsen DB₁ -Vård inkl patienthotell och studentbostäder, gäller för hela fastigheten.

Planbestämmelsen NATUR är placerad i planområdets östra del. Detta för att området kommer nära område som är utpekad i ÖP 2025 som område för begravningsplats. Naturområdet innehåller även stora nivåskillnader och en grop samt ett stort antal ledningar.

Förslag till ny bebyggelse regleras med totalhöjd som exkluderar master och torn för att möjliggöra framtida behov.

Högst en tredjedel av fastigheten får bebyggas för att ge plats åt övriga funktioner inom byggrätten.

Planbestämmelsen n₁ har införts inom prickmarken, område där byggnad inte får uppföras, och reglerar att släntning ska ske inom kvartersmark. Detta för att undvika slänter inom angränsande fastigheter och naturmark.

För att möjliggöra för solceller på ytan i väst reglerar planbestämmelsen att marken får med undantag av carport med solceller och tillhörande ställverksbyggnad inte förses med byggnader. Samma yta har bestämmelse om att det inom markytan ska finnas möjlighet till infiltration av dagvatten.

Träd med ett stamomfång överstigande 30 cm får inte fällas utan marklov. Planbestämmelsens intention är att träden ska bevaras men att ett visst underhåll och gallring ska vara möjlig. Exempelvis har befintliga parkeringsytor avgränsningar med rödek som är ca 50 år gamla. Det finns ett värde i att ha kvar träden då de ger skugga, tar upp dagvatten och bidrar till en vacker stadsbild. Marklov krävs för fällning av träd.

Minst en tredjedel av egenskapsytan ska möjliggöra infiltration av dagvatten. Detta kan ske på olika sätt exempelvis genom vegetation, genomsläppliga material och gröna tak.

Inom kvartersmark i sydväst reglerar bestämmelser att marken inte får hårdgöras och att yta är avsedd för dagvattenhantering med anlagd våtmark och översvämningssyta för att säkerställa att yta för dagvattenhantering finns inom kvartersmark.

Naturmark är införd i planområdets sydvästra del för att skydda naturvärden och för att inte framtida vägdragningar ska ske över Ryds kullar. Planbestämmelsen n₇ redogör att det inom egenskapsytan runt Ryds kullar finns fast fornlämning som ska bevaras och som kräver utökad lovplikt vid markarbeten. Detta då exploatering såsom byggnation eller anläggande av gång- och cykelväg, inom fornlämningen inte är tillåten. Att anlägga exempelvis skyltar eller bänkar inom fornlämningen och fornlämningsområdet kräver tillstånd enligt Kulturmiljölagen, KML. Närheten till Ryds kullar har reglerats så att kvartersmarken är placerad med en radie av 25 meter från mitten av kullarna. Kvartersmarkens prickmark, området där byggnad inte får uppföras, innehåller även bestämmelse om att släntning ska ske inom kvartersmark. Dessa åtgärder är till för att inte miljön och landskapet kring planområdet ska förändras.

Tillgänglighet

Markplaneringen ska utföras så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan nå målpunkter utan problem. Tillgängligheten inom kvartersmark ska följa gällande byggregler.

Skyddsrum

Skyddsrum behöver inte byggas då planområdet ligger utanför skyddsrumsområde.

FRIYTOR

Rekreation och naturmiljö

I naturreservatet Ryds ängar finns bland annat naturstigar och informationsskyltar. Kulturmiljölandskapet har en unik miljö- och landskapsbild med stora naturvärden. Området är ett viktigt närrekreationsområde för Skövde och det genomkorsas av flera leder, inte minst Billingeleden i nord-sydlig riktning.

GATOR OCH TRAFIK

Gatunät, gång- och cykeltrafik

Planområdet har ett väl utvecklat gång och cykelvägnät. Tillgång till väderskyddade cykelställ finns. Intentionen är att det fortfarande ska vara enkelt att nå planområdet efter utbyggnad av befintlig bebyggelse.

Gatunätet kommer att utvecklas i samband med utbyggnaden. Infarten söder om planområdet kommer att förlängas västerut för att nå den nya bebyggelsen.

I syfte att på bästa sätt planera logistiken och trafiken inne på sjukhusområdet har trafikmätningar för infarterna till sjukhuset utförts i mars 2017, se bilaga I. Resultatet av mätningen visar att årsdygnstrafiken (ÅDT) uppmätts till 5588 fordon vid infarten till huvudentrén och 2055 fordon vid infarten till akuten. Tidigare mätningar som har utförts på Karstorpssvägen utanför Skaraborgs Sjukhus Skövde visar att det år 2010 passerade 5100 fordon (ÅDT) och år 2014 passerade 6050 fordon (ÅDT).

Västfastigheter ser inte några väsentliga förändringar av trafikflödena till sjukhuset under de närmaste 10 åren. Vilket innebär att någon väsentlig ökning av fordon som angör närliggande trafikleder såsom Rv 26 inte bedöms förekomma. I huvudsak ska befintliga verksamheter få nya lokaler. Undantaget är psykiatrins heldygnsvård som kommer att flytta från Falköping till Skövde vilket innebär ca 70 nya vårdplatser. För trafiken till sjukhuset är detta en knappt märkbar förändring. Enbart akutmottagningen tar emot ca 60 000 patienter och ett stort antal anhöriga varje år.

Kollektivtrafik

Närmaste hållplats för kollektivtrafik finns ca 50 meter från huvudentrén. Här stannar i dagsläget flera stadsbussar och regionbussar.

Parkering

Verksamheternas behov av parkering ska tillgodoses inom kvartersmark på befintlig fastighet. Behovet av bilplatser bevakas i bygglovskedet och beror på typ av verksamhet samt omfattning.

Byggrätten innefattar möjligheten att bygga parkeringshus för personal och besökare.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vatten och avlopp (VA)

Fastigheten är ansluten till det kommunala ledningsnätet. Befintliga vatten- och spillvattenledningar finns inom planområdet.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas i enlighet med antagna riktlinjer för dagvattenhantering, antagna av kommunstyrelsen 2011-02-14. I detta fall innebär det att hänsyn ska tas till reningsbehov och möjligheter till lokalt omhändertagande.

En dagvattenhanteringsplan är framtagen för sjukhuset som helhet, se bilaga F. Utgångspunkten i dagvattenhanteringsplanen är att dagvattensystemen för tillbyggnader följer Skövde kommuns riktlinjer för dagvattenhantering, medan inriktningen för de befintliga systemen är att funktionen ska säkerställas så att ingen försämring sker.

Det befintliga dagvattenledningssystemet för avvattning är i dagsläget underdimensionerat, med tillbakslag i ledningar och risk för översvämning inne i byggnader som följd. I samband med utbyggnaden avser Västfastigheter att utföra ett antal åtgärder för att avlasta det befintliga dagvattenledningssystemet genom att leda delar av takytorna på befintliga och nya byggnader mot nya utloppsledningar. På så sätt frigörs kapacitet i befintligt nät och det skapas bättre möjligheter för en tillfredsställande funktion i befintlig damm med oljeavskiljning.

Vid ny- och ombyggnation av parkeringsytor inom sjukhusområdet ska dagvatten fördröjas och infiltrerar så mycket som möjligt i parkeringsytans närhet. Detta för att uppnå en tillfredsställande reningsnivå samtidigt som ledningsnäten inte belastas mer än tidigare.

Sjukhusområdet avvattnas i dagsläget norrut i ledningssystem. Undantaget är befintlig parkering i sjukhusområdets västra del, som inte är anslutet till ledningsnätet utan avvattnas mot omgivande naturmark.

Befintligt ledningssystem mynnar idag i en slam- och oljeavskiljningsanläggning i form av en dammanläggning som ligger utanför sjukhusområdet på kommunens mark i norr. Dammen medger sedimentation av partikulära föroreningar och avskiljning av olja.

Västfastigheter planerar att avlasta det befintliga dagvattensystemet genom att successivt koppla bort takvatten från byggnader i centralblocket, vilket gör att ett 100-års regn kan omhändertas utan att få allvarliga konsekvenser för sjukhuset.

Dagvatten föreslås ledas från hustak till lågdelar sydväst om sjukhuset. Denna lösning är att föredra bland annat för att undvika långa schakt på stora djup norr om bebyggelsen. Bilaga J redovisar möjligheterna att anlägga en våtmark för att ta hand om dagvattnet och stärka de naturvärden som finns väster om Skaraborgs Sjukhus Skövde.

Systemet som anläggs måste ha kapacitet att omhänderta regn med lång statistisk återkomsttid, vilket innebär att systemet mycket sällan nyttjas till sin fulla kapacitet. Med de föreslagna lösningarna integreras dagvattenlösningarna i gestaltningen av utomhusmiljön.

Den befintliga slam- och oljeavskiljningsanläggningen föreslås kompletteras med stängbar ventil för att ett utsläpp ska kunna isoleras om det sker en olycka i området. Allt vatten som går till befintligt ledningsnät passerar anläggningen för slam- och oljeavskiljning innan det når recipient och anses därmed få en tillräcklig rening.

Det vatten som leds till dammen i nordost rinner så småningom mot en dödisgrop. Där infiltrerar eller avdunstar vattnet utom vid extrema regn då vatten kommer att brädda ner i sluttningen mot nedströms blött område och så småningom mot den naturliga bäckravin som mynnar i Skåningstorpsskärret 200 meter nedströms. Vid normala regn avrinner inget vatten mot bäck mot Skåningstorpsskärret. Även vid extrema dagvattenflöden renas dagvattnet både i damm med oljeavskiljning och genom infiltration eller översilning innan något av vattnet så småningom kan nå nedströms naturreservat. Sjukhusområdet avleder inte direkt till Skåningstorpsskärret, även om delar av vattnet så småningom kan mynna ut där efter diverse åtgärder som renar vattnet och dämpar höga flöden.

Det vatten som avrinner från befintlig parkering i planområdets västra del rinner mot bäck till Karstorpssjön. Sjukhusområdet ligger enligt uppgift från Skövde kommun inte inom skyddsområde för vattentäkt. Parkeringen avrinner dock mot vattentäkt längre nedströms. Vid nybyggnation tas denna västra parkering bort.

De åtgärder för omhändertagande, rening och fördröjning av dagvatten som redovisas i dagvattenhanteringsplanen, bilaga F, ska följas vid utbyggnad.

El och fiber

Nya byggnader försörjs med el från SkövdeNät AB:s befintliga ledningsnät. Planområdet kan fiberanslutas till Skövdes stadsnät som är ett öppet stadsnät.

Värme

Minimikrav och råd avseende energihushållning och värmeisolering regleras i Boverkets byggregler (BBR). Befintliga fjärrvärmeledningar ansluter till planområdet från öst.

Avfall

Avfallshanteringen ska utformas så att återanvändning och återvinning främjas. Utrymmen för hämtning av avfall ska utformas i samarbete med Avfallshantering Östra Skaraborg.

MILJÖBESKRIVNING/STÖRNINGAR

Trafikbuller

För områden där planläggning påbörjats efter 2 januari 2015 gäller förordning (2015:216) om trafikbuller utomhus vid bostadsbyggnader som riktvärden för att förebygga olägenhet för människors hälsa. Se tabell till höger.

Krav på inomhusvärden avseende buller för bostäder och andra typer av lokaler regleras i Boverkets byggregler BBR. Dessa gäller oavsett ljudnivån utomhus. För bostäder gäller för närvarande riktvärdet inomhus på 30 dBA ekvivalent nivå och 45 dBA maximal nivå.

Enligt Skövde kommuns översiktliga bullerutredning har större delen av planområdet en ekvivalent ljudnivå vid fasad mellan 45-50 dBA, vilket är under rekommenderade värden vid fasad för bostäder.

Bullervärden bedöms inte riskera att påverka verksamheten.

<i>Utrymme</i>	<i>Ekvivalent</i>	<i>Maximal</i>
	<i>nivå</i>	<i>nivå</i>
<i>Utomhus vid</i>		
<i>- fasad</i>	<i>55¹⁾ dBA</i>	
<i>- uteplats i 50 dBA</i>		<i>70 dBA</i>
<i>ansl. t. bostaden</i>		
<i>1) För bostad om högst 35 m² gäller 60 dBA</i>		

Riktvärden enligt förordning 2015:216 för trafikbuller utomhus vid bostadsbyggnader som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder.

Biltrafik

Planområdet berörs av trafikbuller främst från Karstorpsvägen, Lövängsvägen och Fjärrvärmevägen.

Järnväg

Planområdet ligger ca 1,5 km från västra stambanan och bedöms inte påverkas av tågtrafikbuller som överstiger gällande riktvärden.

Helikoptertrafik

På Skaraborgs Sjukhus Skövde finns en helikopterlandningsplats för akuttransporter med tillhörande in- och utflygningsskorridorer. I dessa får inte permanenta eller tillfälliga hinder uppsättas. Ljudnivåer på 90 dB LpAFmax förekommer under in och utflygning intill landningsplatsen.

Transport av farligt gods

ÖP 2025 anger vägar som är rekommenderade för transport av farligt gods. Ca 250 meter från planområdet passerar Riksväg 26 som är primär led för transport av farligt gods. Det är mer än 350 meter mellan farligt godsled och närmsta byggrätt inom planområdet. Avståndet bedöms som tillräckligt för att inte påverka förslag till detaljplan.

PCB sanering

Skaraborgs Sjukhus Skövde planerades och byggdes mellan åren 1968 och 1976. Etapp 1 invigdes 1973 då även akutmottagningen, som i stort sett står kvar oförändrad, togs i bruk. Sjukhuset har nu varit i drift i 40 år och det finns ett mycket stort behov av upprustning och modernisering.

Vid uppförandet av sjukhuset användes mjukfog innehållande PCB, vilket sedan 1978 är klassat som miljögift och förbjudet att använda. Byggnaderna måste, enligt en förordning från regeringen (SFS 2010:963), saneras från all förekomst av PCB. Den nya lagstiftningen i kombination med dispensansökan från Västfastigheter medför att samtliga saneringsarbeten inom fastigheten ska vara avslutade till år 2022.

Det är nödvändigt att PCB-sanering kan ske i samband med övrig lokalupprustning eller ombyggnad för att minimera kostnader och störningar för vårdverksamheten och för att få en bra effekt av insatta investeringsmedel. För fortsatt saneringsarbete krävs flytt av verksamheter, oftast hela avdelningar, till andra lokaler. De evakueringsytor som finns inom sjukhuset eller friställs vid omflyttningar tas i anspråk för de planerade omflyttningar som krävs för utförande av löpande ombyggnads och renoveringsarbeten.

Radon

Radonmätning har utförts i 4 punkter med så kallad ROAC-detektorer. Mätvärdena uppgår till 56,4, 56 respektive 148 kBq/m³. Detta betyder att marken klassas som högradonmark som ligger i intervallet >50 kBq/m³ och innebär att byggnader ska uppföras radonsäkra.

Eftersom detaljplanen reglerar en verksamhet där människor med nedsatt hälsa kan tillbringa mycket tid är det extra viktigt att uppföljning av uppsatta krav för radonvärden ska ske regelbundet. Frågan kommer att följas upp vid bygglovprövningen.

Föroreningar

Det finns inga kända markföroreningar inom planområdet. Det finns dock en smittreningsanläggning som togs ur bruk för ca 20 år sedan. Vid utbyggnad har Västfastigheter för avsikt att ta bort smittreningsanläggningen då ordinarie avlopp används med rening i Skövde reningsverk.

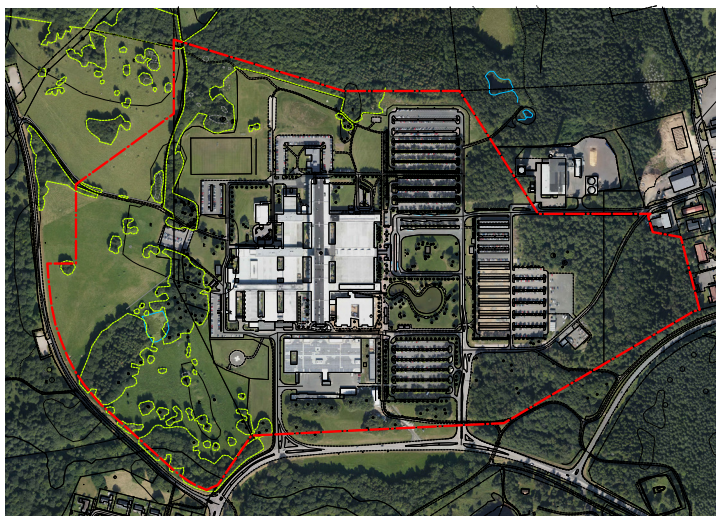
Småbiotoper

Småbiotoper, som exempelvis stenmurar, diken, åkerholmar och stora träd ökar variationen i odlingslandskapet och är därför viktiga för den biologiska mångfalden. De utgör ofta livsmiljöer för bland annat fåglar, ormar, fjärilar m.fl. Enligt Miljöbalken (MB) 7 kap. 11 § omfattas dessa av ett generellt biotopskydd och får inte skadas. Länsstyrelsen kan lämna dispens från skyddet om särskilda skäl föreligger.

En naturvärdesinventering har utförts av Naturcentrum AB, Bilaga E. Naturvärdesinventeringen beskriver de biotoper som berörs. I planområdets västra del finns

Stenmur inom planområdet.

Uttekade biotoper inom planområdet markerade med grön streckad linje.

flera biotoper med högt naturvärde, såsom öppen naturbetesmark med spridda buskar och åkerholmar samt ädellövskog med flera grova askar och almar och biotoper med påtagligt naturvärde öppen naturbetesmark med spridda buskar och åkerholmar, åkerholme bevuxen med asp och säl, höjd som är bevuxen med ask och fågelbär, betat lövskogsbestånd och blandlövskogsbestånd. För en mer utförlig beskrivning av biotoperna se bilaga E.

I samråd med kommunekologen har bedömts att dessa omfattas av det generella biotopskyddet enligt MB.

Dispens för att ta bort biotoper ska sökas hos Länsstyrelsen.

Västfastigheter har lämnat in ansökan till Länsstyrelsen. I ansökan står följande:

De två åkerholmarna (naturvärdesobjekt 5 och 6 i bild till höger) som berörs av detaljplanen kommer att flyttas till lämpliga platser länge väster ut i den befintliga betesmarken. De träd som växer på de nuvarande åkerholmarna avverkas.

Detaljplanen medför att ett antal lövträd kommer behöva avverkas, däribland den mycket grova asken (se naturvärdesobjekt 3 enligt bild till höger) och lövträden på de nuvarande åkerholmarna. Dessa träd, särskilt asken, ska placeras ut som så kallade faunadepåer, dvs döda träd som utgör livsmiljö för insekter, fåglar, svampar och en rad andra organismgrupper.

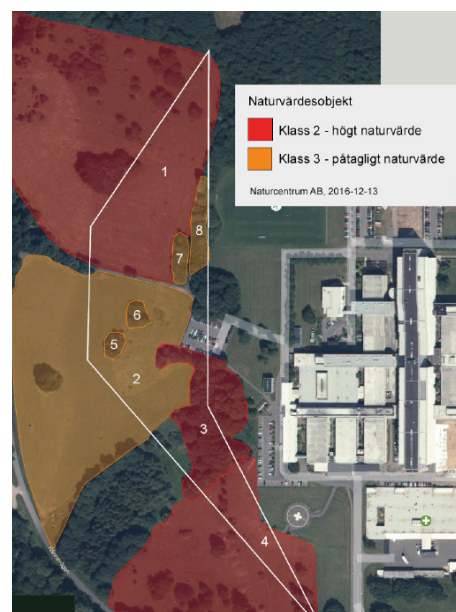
Den stenmur som återfinns i skogspartiet (naturvärdesobjekt 3 enligt bild till höger) flyttas till annan plats där den blir ett naturligt inslag i miljön och terrängen. Preliminärt föreslås ny placering bli i närheten av den nya våtmarken för att även skapa möjligheter till övervintring för grod- och kräldjur.

En helt central förutsättning för att naturvärdena väster om Skaraborgs Sjukhus Skövde ska kunna bevaras i framtiden är att beteshävdens fortsätter.

Klimatanpassningsåtgärder

En klimatanpassningsstudie som kan analysera effekterna av ett förändrat klimat (ökad nederbörd, värmeböljor, stormar mm) behöver utarbetas för hela kommunen. De slutsatser och åtgärder som framkommer i ett sådant arbete bör ligga till grund för bedömningar av enskilda exploateringsområden.

Planområdets läge innebär ingen risk för förväntade höjda vattenstånd.

Naturvärdesobjekt i inventeringsområdet väster om sjukhuset i Skövde.

Befintliga uppväxta träd ska så långt som möjligt bevaras. Dagvattenhanteringen ska ske genom lokalt omhändertagande.

Klimatanpassningsåtgärder för värmeböljor berör främst byggnadens konstruktion och utförande och bevakas i bygglovsprocessen.

Inom de befintligt exploaterade områdena finns i dagsläget en del lokala lågpunkter där vatten ansamlas vid kraftiga regn. Sådana instängda områden kan leda till problem med översvämning vid ett kraftigt regn. Vid nybyggnation ska översvämningsvägar skapas, så att ett regn som är så intensivt att ledningsnätet inte hinner leda bort vattnet i stället på ett säkert sätt kan rinna på ytan utan att orsaka skador på fastigheter. Avledning mot nedströms liggande infrastruktur som kan skadas ska undvikas så långt som möjligt.

Tekniska system som är placerade i lågpunkter kommer att flyttas för att säkerställa driftsäkerhet av sjukhuset. Detta kommer att ske i samband med utbyggnaden av sjukhusområdet. Arbetet med översvämningsrisker kopplade till mindre lågpunkter pågår hos Västfastigheter. Resultatet från denna utredning ska beaktas vid fortsatt utbyggnad av planområdet.

I dagsläget har redan ett låglänt område som kan drabbas av skyfallsproblematik identifierats och åtgärder för att motverka risk för el- och gasförsörjning är beslutade. Funktionerna kommer inom kort att flyttas till en annan anläggningsdel där översvämningsrisk inte föreligger.

För att inte hela planområdet ska bli en hårdgjord yta reglerar planbestämmelser att högst en tredjedel av egenskapsytan får bebyggas för att ge plats åt övriga funktioner inom byggrätten. Samt att minst en tredjedel av egenskapsytan ska möjliggöra infiltration av dagvatten. Detta kan ske på olika sätt exempelvis genom vegetation, genomsläppliga material och gröna tak.

Träd med ett stamomfång överstigande 30 cm får inte fällas utan marklov. Planbestämmelsens intention är att träden ska bevaras men att ett visst underhåll och gallring ska vara möjlig. Det finns ett värde i att ha kvar träden då de ger skugga, tar upp dagvatten och bidrar till en vacker stadsbild. Marklov krävs för fällning av träd.

Inom kvartersmark i sydväst reglerar bestämmelser att marken inte får hårdgöras och att yta är avsedd för dagvattenhantering med anlagd våtmark och översvämningsyta, detta för att säkerställa att yta för dagvattenhantering finns inom kvartersmark.

Naturcentrum AB har på uppdrag av Västra götaland-regionen tagit fram ett förslag till dagvattenlösning med

syfte att hantera ytavrinning från tak från Skaraborg Sjukhus Skövde, bilaga J. Våtmarkens läge utgörs av en naturlig svacka, sydväst om sjukhuset. Anläggande av en våtmark förväntas ge god potential för ökade naturvärden. Hög infiltration i omgivande gruslager utgör gynnsamma förutsättningar för långtgående rening genom naturliga processer.

Receptier bedöms inte påverkas av de hårdgjorda ytor som kan tillkomma inom planområdet. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas och minst en tredjedel av kvartermarken ska möjliggöra infiltration av dagvatten.

Miljö kvalitetsnorm

Miljö kvalitetsnormer (MKN) enligt 5 kap Miljöbalken är föreskrifter om miljö kvalititet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Normerna reglerar vanligtvis den sämsta miljö kvalititet som får finnas inom ett geografiskt område.

MKN för luft

MKN beträffande luft finns utfärdade för kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, ozon och partiklar. Relevant för detaljplanen är MKN för kväveoxider och partiklar där trafiken är största föroreningskällan.

I luftkvalitetsförordning (2010:477) har Naturvårdsverket beslutat om en ny föreskrift om kontroll av luftkvalitet (2010:8). Enligt Naturvårdsverket innehåller förordningen samma miljö kvalitetsnorm av gränsvärdes- och målsättningskaraktär som tidigare, men har även utökats med miljö kvalitetsnormer för fina partiklar ($PM_{2,5}$). Kommunerna ansvarar liksom tidigare för att kontrollera flertalet miljö kvalitetsnormer och underrättar Naturvårdsverket och Länsstyrelsen vid överskridande eller risk för överskridande av en miljö kvalitetsnorm.

I Skövde kommun ansvarar Miljösamverkan Östra Skaraborgs för mätning av partikelhalterna. Mätningarna av PM_{10} inkluderar nu även halterna av $PM_{2,5}$.

Mätningar av värden i luft sker under en femårsperiod i Skövde. Den senaste mätningen är uppdaterad 2015-05-19.

Kvävedioxidmätningar gjordes i gaturum vid Kulturhuset under 2010. Årsmedelvärdet var 18 mikrogram NO_2/m^3 och 13,2 mikrogram NO_2/m^3 år 2014. Resultatet av mätningen visar att värdet understiger årsmedelvärdet med god marginal och även har sänkts mellan år 2010 och 2014.

Kväveoxider

Miljö kvalitetsnorm: årsmedelvärde 40 mikrogram NO_2/m^3 .

Miljö mål: årsmedelvärde 20 mikrogram NO_2/m^3 .

Lättflyktiga organiska ämnen (VOC)

Miljö mål: 1 mikrogram/ m^3

Partiklar

Miljö kvalitetsnorm: årsmedelvärde 40 mikrogram PM_{10}/m^3 och 50 mikrogram/ m^3 och dygn mer än 35 dygn på ett år (MKN) på en mätplats

Halten av $PM_{2,5}$ får inte överskrida mikrogram/ m^3 och år

Miljö mål: årsmedelvärde 15 mikrogram PM_{10}/m^3 .

Under 2009 mättes lättflyktiga organiska ämnen (VOC) som veckomedelvärden i gaturum under totalt 20 veckor. Medelvärdet av bensen var 1 mikrogram/m³, vilket klart underskrider såväl miljökvalitetsnormen som utvärderingströsklarna. Dock tangeras miljömålet.

Under 2010 mättes PM₁₀ i gaturum vid Kulturhuset som dygnsmedelvärde. Årsmedelhalten var 13 mikrogram/m³. Under tre dygn var halterna högre än 50 mikrogram/m³. Det var under de dagarna då gatorna sopades efter vintern. Mätningar 2014 gav årsmedelhalten 18 mikrogram/m³ för PM₁₀ och 11 mikrogram/m³ för PM_{2,5}. Halterna var som högst i mars. De uppmätta halter av PM₁₀ och PM_{2,5} understiger miljökvalitetsnormen med god marginal.

MKN för vatten

I december 2009 fastställdes förvaltningsplan, åtgärdsprogram och MKN för Sveriges fem vattendistrikt. Bakgrunden är EU:s ramdirektiv för vatten och det övergripande syftet är att förvalta och förbättra tillståndet i landets sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.

Skövde tillhör *Västerhavets vattendistrikt*, där Länsstyrelsen i Västra Götalands län utsetts till att vara vattenmyndighet med uppgift att samordna och lägga fast ramarna för vattenförvaltningen i distriktet.

MKN för vatten uttrycker den kvalitet som en vattenförekomst ska ha uppnått vid en viss tidpunkt. För att bedöma detta har alla större sjöar, vattendrag mm klassificerats utifrån aktuell ekologisk och kemisk status. Avsikten är att statusen inte får försämrats och huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå minst god status.

För Skövdes och planförslagets del är statusen/miljökvalitetsnormen på recipienten Luttran det som är aktuellt. Idag bedöms Luttran, sträckan Frösve (Stöpen) - Blängsmossen, ha en god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus (exklusive kvicksilver). Miljökvalitetsnormen (d.v.s. kvalitetskrav och tidpunkt) är att sträckan ska fortsatt behålla god ekologisk status och fortsatt behålla den goda kemiska ytvattenstatusen.

Planområdets avvattning sker i huvudsak via dammar. Det vatten som leds till damm i nordost rinner så småningom mot en dödisgrop varifrån det infiltrerar eller bräddar mot recipienten som är Skråningstorpkärrret. Kärrret i sin tur avvattnas mot Vråkenforsbäcken och vidare till Luttran ca 2,3 km senare.

Det vatten som avrinner från befintlig parkering i sydväst rinner mot bäck till Karstorpssjön. Sjukhusområdet ligger inte inom skyddsområde för vattentäkt. Parkeringen i sydväst avrinner dock mot vattentäkt längre nedströms.

De åtgärder avseende dagvattnet som detaljplanen föreskriver med krav på lokalt omhändertagande bedöms innebära att konsekvenserna av detaljplanens genomförande inte inverkar på det vatten som når Luttran i sådan omfattning att möjligheter att uppnå antagna miljökvalitetsnormer för Luttrans vatten påverkas.

Skövde stad berör två stora grundvattenförekomster. Ett av dessa omfattar ett område som sträcker sig från Timmersdala och ca 5,0 mil söder ut och är ca 0,5 mil brett i norr och ca 2,5 mil brett i söder. Skyddsområdet för grundvattentäkten söder om planområdet kan behöva utökas. Planområdet utgör en liten del av grundvattenområdet och bedöms inte påverka vattnets status.

GENOMFÖRANDE AV DETALJPLANEN

Organisatoriska frågor

Planprocess

Planprocessen är indelad i tre skeden; samrådsskede, granskningsskede och antagandeskede. Kommunstyrelsen kommer att behandla detaljplanen i samtliga skeden.

Tidplan

Planprocessen beräknas pågå under 2017 med samråd av planförslaget i februari-mars och granskning i augusti-september. Kommunfullmäktige beräknas anta detaljplanen den 27 november 2017. För detaljerad tidplan se sidan 3.

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Skövde kommun är huvudman för allmänna platser inom planområdet.

Sektor samhällsbyggnad ansvarar för allmänna ytor som naturmark. Sektor service ansvarar för allmänt optonät och VA-ledningar. SkövdeNät AB ansvarar för elnätet inom planområdet.

Inom kvartersmark ansvarar fastighetsägaren för projektering och genomförande av ny bebyggelse samt ansvarar för anläggande och framtida drift av servisledningar på kvartersmarken.

Skövde Värmeverk AB ansvarar för anläggande och drift av servisledningar för fjärrvärme.

Avtal

Den föreslagna utbyggnaden innebär att mark från fastigheten Ryd 15:44 ska överföras till Lövängen 1, kostnader ska regleras genom markavtal mellan Västra Götalandsregionen och sektor samhällsbyggnads mark- och exploateringsenhet.

Utöver marköverföringar, bör i avtalen bland annat klargöras ansvar för genomförande av nedanstående anläggningar:

- Skötsel, drift och underhåll av befintliga dagvattenanläggningar utanför planområdet inom kommunalägd mark. Se vidare under rubrik Teknisk försörjning.
- Anläggande av våtmark enligt bilaga J inom planområdets yta i sydväst avsedd för ändamålet.
- En åtgärds- och underhållsplan för att kompensera för de biotoper som påverkas av exploateringen.

Ett godkänt avtal bör föreligga innan antagandeskedet. Avtalet ska redovisa erforderliga marköverföringar, kostnader och utförande av nedanstående:

- Iordningställande och återställning av angränsande kommunal mark.
- Återställa stängsel till hagmarken.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Detaljplanen möjliggör utökning av fastigheten Lövängen 1 för ändamål som framgår av plankartan.

Markreglering ska ske mellan fastigheten Ryd 15:44 och Lövängen 1 för att möjliggöra en utbyggnad av sjukhuset. Detaljplanegräns och användningsgräns som markerar kvartersmarken föreslås bli ny fastighetsgräns.

Ledningsrätt

Det finns planer på att ansluta nybyggnation öster om parkeringen inom planområdet till fjärrvärmenätet samt att bygga fjärrvärmenätet vidare mot byggnaderna som planeras väster om nuvarande Skaraborgs Sjukhus Skövde. När dessa ledningar är byggda bör dess läge skyddas med ledningsrätt.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Planförslaget innebär inga kostnader för Skövde kommun.

Detaljplanekostnader

Kostnaderna för framtagande av detaljplan har reglerats i avtal mellan Västfastigheter, Västra Götalandsregionen och sektor samhällsbyggnad.

Teknisk försörjning

Vägar och gator

Planförslaget innebär ingen ändring av det kommunala vägnätet eller gång- och cykelvägnätet.

Vatten och avlopp (VA)

Fastigheten Lövängen 1 är ansluten till det kommunala VA-nätet. Skaraborgs Sjukhus Skövde har även en privat vattenledning från Aspö grundvattentäkt som nyttjas kontinuerligt för verksamheten. Råvattnet från grundvattentäkten processas i ett eget vattenreningsverk innan användning.

En ny spillvattenledning kommer inte att anläggas inom planområdet utan befintlig spillvattenservis nordöst om sjukhuset ska användas.

Dagvatten

Dagvattnet från i princip hela fastigheten leds till befintliga dagvattendammar som ligger strax nordost om fastigheten. Vid utbyggnaden av sjukhusområdet kommer förändringar av dagvattensystemet att göras. Bland annat planeras allt takvatten separeras från övrigt dagvatten och leds till den våtmark som ska anläggas i sydväst. Se bifogad dagvattenutredning, bilaga F och bilaga J.

Dagvatten ska omhändertas inom kvartersmark. Möjligheten med oljeavskiljning ska finnas från parkeringsytor och övriga trafikanläggningar inom planområdet. Fastighetsägaren ansvarar för att det finns sekundära avrinningsvägar.

De föreslagna lösningarna kräver underhåll för att bibehålla sin funktion över tid. Underhållsplaner ska upprättas i samband med färdigställande. Om kommunen fortsatt ska äga marken ska avtal upprättas så att anläggningen säkert får vara kvar på längre sikt.

De åtgärder för omhändertagande, rening och fördröjning av dagvatten som redovisas i dagvattenhanteringsplanen, bilaga F, ska följas vid utbyggnad.

Elförsörjning

Skaraborgs Sjukhus Skövde har sin elförsörjning från SkövdeNät AB. Diskussioner pågår mellan SkövdeNät AB och Västfastigheter om de förändringar som kommer att krävas för planerade nybyggnader. Enligt SkövdeNät AB avser Västfastigheter att göra en större förändring av det befintliga interna elnätet som även innebär nya lägen för servislägen.

Fastighetsägaren ska hålla med schakt och kanalisation åt eldistributören SkövdeNät AB ifrån elrum till tomtgräns dit SkövdeNät AB anvisar. Elrum ska placeras mot yttervägg.

Fiber

Planområdet kan anslutas till Skövde Stadsnät som är ett öppet nät. Exploatören ska hålla med schakt och kanalisation åt Skövde Stadsnät från teknikrum till tomtgräns dit Skövde Stadsnät anvisar.

Uppvärmning

Fastigheten Lövängen 1 är ansluten till Skövde Värmeverk AB:s fjärrvärmenät. Leveransgränsen mellan Skaraborgs Sjukhus Skövde och Skövde Värmeverk gällande befintlig fjärrvärmeservis samt kulvert för leverans av ånga är belägen inne på fastigheten Lövängen 8.

Diskussioner mellan Västfastigheter och Skövde Värmeverk pågår om att ansluta nybyggnation öster om parkeringen till fjärrvärmenätet samt att bygga fjärrvärmenätet vidare mot byggnaderna som ska byggas väster om nuvarande Skaraborgs Sjukhus Skövde.

Avfallshantering

Samråd kring utformning och ändring av avfallslösning ska ske mellan fastighetsägaren, sektor samhällsbyggnad och Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS).

AVGIFTER OCH TAXOR

Vatten och avlopp

Avgifter för vatten och avlopp i enlighet med Skövde kommuns taxa.

Bygglov, bygganmälan och planavgift

För bygglov och bygganmälan erläggs avgifter enligt taxa för byggnadsnämndens verksamhet. Någon särskild planavgift tas inte ut (se detaljplanekostnader ovan).

Lantmäteriförrättning

Avgifter för avstyckning och fastighetsreglering i enlighet med den kommunala lantmäterimyndighetens taxa.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid är 10 år från den dag planen vinner laga kraft. Ändras eller upphävs planen under genomförandetiden har fastighetsägare rätt till ersättning för den skada denne åsamkas. Efter genomförandetiden fortsätter detaljplanen med dess byggrätter att gälla men ändras eller upphävs planen finns det ingen rätt till ersättning för de byggrätter som eventuellt gått förlorade.

Utökad lovplikt

Den generella bygglovplikten som gäller inom detaljplan (plan- och bygglagen 9 kap.) har utökats med lovplikt för: Marklov krävs för fällning av träd enligt planbestämelse n₂.

Utökad lovplikt krävs för markarbeten inom område n₇.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

I arbetet med denna detaljplan har medverkat:

De kommunala tjänstemän som medverkat i planprojektet från sektor samhällsbyggnad: Inger Holm, Aron Sandling, Mario Figueredo, Emma Malmrot och Eva-Lena Öman. Från sektor service: Annika Holmén.

Sektor samhällsbyggnad

Unnar Kristmannsson
Planchef

Linda Kjerfve
Fysisk planerare

SKÖVDE

Sektor samhällsbyggnad

Postadress 541 83 SKÖVDE Telefon 0500-49 80 00 Hemsida www.skovde.se